Yaşa, benim Halkım!

Ana Sözü

ANA SÖZÜ 1988

www.anasozu.com

№ 11-12 (726-727) | 28 Kirez ay (iyün) 2019 | Paası - 5 ley 00 bani

Kirez ayın (iyün) 30-da Gagauziya Başkanı seçimneri var

Gagauziya Halk Topluşun kararınnan 2019-cu yılın Kirez ayın (iyün) 30-da sıradakı Gagauziya Başkanı seçimneri olêr. Başkan ayırılmaa deyni dört kandidat var: İvan BURGUCU, Sergey ÇİMPOEŞ, İrina VLAH hem Dimitriy MANOL.

Gagauziya Merkez Seçim Komisiyasının kararına görä Gagauziyada 3 seçim bölgesi (rayonnara görä) açıldı: № 1 – Komrat (31 seçim bölümü), №2 – Çadır (22 seçim bölümü) hem № 3 – Valkaneş (13 seçim bölümü).

Seçimnär için tiparlandı 107 499 bülüten (bu sayıya girer 1% edek bülüten da). Bülütennerin 3 108-zi gagauz dilindä, 2 722-si romın dilindä, 101 669-zu da rus dilindä.

Benim soluum, Canım benim – Paalı hem da sonsuz Ana Dilim!

Gelän evlat boylarına GAGAUZ ANA DİLİMİZÄ saygı, sevgi hem can duygusu yaratmaa deyni çok zaamet ederlär Gagauziya uşak başçaların zaametçileri, üüredicileri hem terbiedicileri. Bununnan ilgili Hederlez ayın 21-dä Komrat kasabasının 9-cu uşak başçasında oldu "*Benim soluum, Canım benim – Paalı hem da sonsuz Ana Dilim!*" adlı buluşma akademik, poet hem yazıcı Todur ZANETlän, neredä uşaklar gösterdilär bir yaradıcılık uroo, ani baalıydı Canabisinin yaratmalarınnan. *8-ci sayfa*

"Gagauz Halkı" milli akıntısının 30-cu yıldönümü konferenţiyası

Hederlez ayın 21-dä oldu "Gagauz Halkı" milli akıntısının ilk syezdına adanan halklararası bilim-praktika konferenţiyası. *4-cü sayfa*

Türkiyedän Gagauziya küülerinä Ramazan yortusunda yardım

Hederlez ayın 21-dä Türkiyenin Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) Kişinev TİKA programaların Koordinatorluun hem "Kızıl ay" kuruluşun Ramazan yortusu çerçevesindä iyelicek mal yardımı Gagauziya küülerin yoksul hem fıkaara aylelerinä verildi. *4-cü sayfa*

Açan var kim tekerlää döndürsün

Amerika, Rusiya hem Evropa baskısınnan Parlament hem Pravitelstvo kuruldu

Küçük ayın 24-dä Moldovada parlament seçimneri geçti. Seçimnerdä 101 deputatı ayırıldı: 50-si partiya spisoklarından, 51-ri da doorudan. Moldova Merkez Seçim Komisiyasının açıklamasına görä o günü seçimnerdä pay aldı 1 416 355 insan hem parlamenta geçtilär: *35 mandatlan* Soţialistlar partiyası, *30 mandatlan* Demokratlar partiyası, *26 mandatlan* AKUM bloku, *7 mandatlan* "ŞOR" partiyası hem *3 mandatlan* baamsız deputatlar.

Kirez ayın 7-dä Moldova parlamentında eni koaliţiya kuruldu – Soţialistlär partiyası AKUM blokunnan alındılar. Ama Moldova Konstituţiya Sudu, bişeyä bakmadaan hem zkonnarı ezip, danıştılar, bu koaliţiyayı tanımadı hem hemen Parlamentın daalması için Karar aldı. Son-sonunda Amerika, Rusiya hem Evropa Birlii baskısınnan tekerlek geeri döndü da Eni Parlament hem Eni Pravitelstvo kuvettä kaldılar.

Soţialistlär AKUM blokunnan karannıkta alındılar da Moldovaya eni spikerı hem eni premyerı seçtilär

Kirez ayın 7-dä Parlamentta karannıktı, zerä eski kuvet (oku demokratlar partiyası) parlament binasını hem bütün izametleri elindä tutardılar da emir verdilär toplantı salonunda ne şafk olsun, ne da mikrofonnar işlesin. Buna bakmadaan Kirez ayın 7-dä Parlament toplantısında, üç aylık konuşmalardan sora, eni koaliţiya kuruldu – Soţialistlär partiyası AKUM blokunnan alındılar. Eni koaliţiya parlamentın kuvet organnarını seçti hem eni pravitelstvoyu eminä getirdi.

Moldova parlamentın Kirez ayın 7-dä toplantısında 61 oydan 56 oylan parlamentın spikerı soţialistlar partiyasının başı Zinaida GREÇANAYA seçildi.

Bundan kaarä seçildi spikerın 4 yardımcısından 3-cü. Bir er kaldı demokratlar partiyasının kandidaturasına (*sora, açan Moldova demokratlar partiyasının (MDP) deputatları parlamenta döndülär orayı seçildi MDP deputatı Monika BABUK*).

Parlamentın hep bu oturuşunda eminä getirildi Moldovanın eni pravitelstvosu da, angısını kendi emirinnän kurdu Moldova Prezidentı İgor DODON. Pravitelstvonun premyer-ministrusu koyuldu AKUM blokun başı Maya SANDU.

Moldova parlamentın bu kararlarlarını hem İgor DODONun pravitelstvo kurulması için emirini tanımama deyni demokratlar Moldova Konstituţiya Suduna danıştılar, angısı tezicik demokratlarlan kayıl oldu.

Saklıdan yapılan videolar, Moldova Prezidentına karşı demokratların mitingı hem 5 diri kurkan nışanı

Kirez ayın 9-da Moldova demokratlar partiyası Kişinevda bir miting yaptı, neredä may hepsi sözlär Moldova Prezidentı İgor DODONa karşıydı.

Bu mitingı hazırlarkana, Kirez ayın 8-dä avşamneyin, Moldova demokratlar partiyasının başının Vlad PLAHOTNÜKun hepsi televideniye kanallarında gösterildi Vlad PLAHOTNÜKlan İgor DODONun gözä buluşmasında saklı yapan vidiolar, neredä İgor DODON söleer Vlad PLAHOTNÜKa kayıl olsun Pridnestrovyeyı tanıyıp, Moldovayı federaţiya devleti yapmaa da ozaman Rusiyada ona (Vlad PLAHOTNÜKa) karşı açılan ceza işleri kapanacek.

Vidiolardan başka fasıl işlär da ortaya çıkarıldı.

Videoların çıkmasından sora Moldova Prezidentı İgor DODON kendi açıklamasında söledi, ani "bu video parçaları lafetmenin kontekstından koparılma".

Nicä da olsa Kirez ayın 9-da demokratlar partiyası Kişinevda insannarı mitinga çıkardılar.

Mitingtan sora, türlü lafları baararak, mitingçilär, Vlad PLAHOTNÜKlan hem eski premyer-ministru Pavel FİLİPlan başta, Moldova Prezidenturasına yollandılar da burada aullara türlü plakatlar astılar hem aul aşırı 5 diri kurkan nışanı (*prezidentın aylesi sayısına görä*) attılar. Nedän sora hepsi daalıştı.

“GRT” Kompaniyasının eni saytı işleer

Kirez ayın 24-dän beeri “GRT” Cümnä Komaniyasının eni saytı eski elektron adresindä *www.grt.md* da işlemää başladı. Bu gündän ötää TV siiredicilerindä hem radio sesleyecilerindä peydalandı kolaylık bu saytta haberleri da okumaa. Sayt yapıldı gagauz dilindä.

GRT” Cümnä Komaniyasının saytının baş neeti – gagauz dilini illerletmää hem aktual haberleri insanara hızlı üürenmektä sefa sürmää.

“GRT” Cümnä Komaniyası büünkü gündä tek TV hem Radio kompaniyası, ani kendi işini 3 dildä götürer: gagauzça, rusça hem devlet dilindä. Eni saytta da hepsi 3 dil temsil ediler.

Seftä bütün sayt gagauz dilindä yapıldı. Sade haberlär bölümü rus hem gagauz dillerindä yazılêr. Saytın “Bizim için” bölümüdä kompaniyanın çalışması için 3 dildä annadılêr, onnarın arasında moldovan dili dä.

“GRT” kompaniyasının geçici başı Vitaliy GAYDARCI annattı: “*Bu zamandan beeri* “*GRT*”*nın programaları insannara deyni taa yakın olaceklar.* “*GRT*” *saytında var nicä onlayin formatında haberleri seslemää. Bu sayt büük enilikleri verecek o insannara, kim internettä bizi bakêr hem okuyêr, saytta olacek altı-edi haber gündä hem çok başka eniliklär*”.

Proekti hazırladılar ustalar, angıları bu işlän 7 ayın içindä ilgilendilär. İnsannara taa uygun olsun deyni, diişildi saytın konţepţiyası, onun dizaynı hem strukturası. Olacek bir sıra TV hem radio bölümneri. Herbirindä programanın temasını, süjetini hem muusafir için informaţiyayı bulmaa yakışacek. Taa bir enilik: *www.grt.md* saytını var nica internettä mobil programasının yardımınnan bulmaa.

Not. Sayt hazırlandı Evropa Birlii-in hem Evropa Sovetin taraflarından barabar yapılan “Moldovada mediyalarının plüralizma hem baamsızlı ilerletmesi” proektına görä.

“GRT” saytın haberinä görä

Moldovada erindeki seçimnär Canavar ayın 20-dä olacek

Moldova Parlamentı aldı Karar 2019-cu yılın Canavar ayın (oktäbri) 20-dä erindeki seçimneri yapmaa.

Erindeki seçimnärlän ilgili bu kararı Harman ayın (avgust) 1-dän beeri kuvedä geçecek.

Yuliya ARNAUT “2019 Pridnestrovye sesi” oldu

Hederlez ayın 25-dä geçti *«Голос Приднестровья – 2019»* (“2019 Pridnestrovye sesi”) yarışmanın finalı, angısında pay aldılar 12 türkücü. Onnarın arasından Grand-pri ödülünü aldı Dubasar kasabasından türkücü Valeriy SOLONAR.

Yarışmanın birinci erini aldı Tiraspoldän türkücüyka Yuliya ARNAUT, ani finalda çaldı «Виноградная лоза» türküsünü (laflar – Nikolay DOBRANRAVOV, muzıka – Alexandra PAHMUTOVA). İkinci türkü gagauz dilindäydi – “Denemeksiz sevda” (laflar – Födor MARİNOGLU, muzıka – Sergey KARAY).

Not. Yuliya ARNAUT çok erlerdä bilinän Gagauziyanın anılmış türkücüykası. Kendisi Kongaz küüyündän duumalı.

T. ZANETä literatura ödülü

Kirez ayın 21-dä Kişinevda geçti “*Gala Premiilor Uniunii Scriitorilor din Moldova, ediţia 2019*” (2019-cu sıralı Moldova Yazıcılar Birliin Premiyalarının Galası) neredä yazıcılara verildi literatura ödülleri 2018-ci yılda tipardan çıkan “poeziya”, “proza”, “uşaklar hem gençlär için kiyat”, “ese, kritika hem literatura istoriyası” hem “debüt” uurunda kiyatlar için.

2018-ci yılda Moldovada tipardan çıkan 300-zä yakın kiyadın arasından yaklaşık 100 kiyat premiya için Moldova Yazıcılar Birliin literatura premiyaları jürisinin hem Yazıcılar Birliin konsiliumun önünä sürüldü.

Premiyaları kabledennerin arasında var gagauz yazıcısı, poet hem akademik Todur ZANET ta. Canabisi kabletti maasuz literatura ödülünü 2018-ci yılda tipardan çıkan “Seçmä yaratmalar” kiyadı için. Kutluca olsun!

Not. Ödül verilmä sırası hazırlandı Moldova Yazıcılar Birlii tarafından hem ona ortak oldular Moldovanın üüredicilik, kultura hem aaraştırma ministerliinnän Kişinev primariyasının kultura direkţiyası.

UNIUNEA SCRIITORILOR DIN MOLDOVA

DIPLOMĂ

Se acordă domnului Tudor Zanet
Premiul Special pe anul 2018
pentru volumul
„Seçmä yaratmalar” („Opere alese”).

Körpä gagauzlar K-1 dünnää çempionnarı

İtaliyanın Rimini kasabasında geçti kickboxingda dünnää çempionatı “*K-1 WAK-1F World Championships Kombat league*” bölümündä. Moldova Respublikası (23 altın, 2 gümüş medali) komanda uurunda çempionatta 1-ci eri aldı. Çempionnarın arasında vardı 4 körpä sportsmen Komradın “*Lion Comrat*” kickboxing klubundan da.

“*K-1 WAK-1F World Championships Kombat league*” bölümündä dünnää çempionatında pay aldılar yaklaşık 670 sportsmen ABD (Amerika Birleşik Devletleri), Avstriya, Franţiya, Germaniya, İtaliya, Kamerun, Rusiya hem Moldova devletlerindän.

Nicä açıkladı Komradın “*Lion Comrat*” kickboxing klubun prezidentı hem trenerı Eduard KÖSÄ “Moldova komandasına seftä alındı 4 sportsmen bu klubtan da onnarın dördü da çempionatta altın medali kazandılar. Bu sportsmennar: Andrey AVRAMOV (35 kg), Liya SERBİNOVA (40 kg), Olga BUZİLA (45 kg) hem Födor KAZANCI (50 kg)”.

Lääzım urgulamaa, ani Komradın “*Lion Comrat*” kickboxing klubundan sportsmennar çok kerä katıldılar Moldovada hem yannaşık devletlerdä olan yarışmalara, ama bölä üüsek uurda hem bölä üüsek erleri klubun sportsmennarı seftä kazanêrlar. Kutluca olsun onnara hem ileri!

TİKAdan Ramazan ayı iftar imekleri

İki gün sıravardı Türkiyenin Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) Kişinev TİKA programaların Koordinatorluu verdi ihtärlara hem kusurlulara Ramazan ayı iftar imeyi (*musulmannarda oruç açmak imeesi*).

Hederlez ayın 21-dä bölä bir imäk verildi Komrat Recep Tayyip ERDOĞAN adına ihtärlar Evindä bulunan insannara, Hederlez ayın 23-dä da Kişinevun ihtärlar hem kusurlular merkezindä insannarına.

İki erdä da hazırlandı türlü imeklär, esaba alarak insannarın saalık durumunu. Masalara koyuldu eşillik hem meeva, verildi tatlıylan meeva şırası hem baaşışlar da daatıldı.

İmeklerin açılış sözünü Komratta da, Kişinevda da yaptı Kişinev TİKA programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU.

Kişinevda sıraya katılan Türkiye Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER kısa bir sözlän danıştı imektä bulunannara hem söledi, ani onnarın üzündä şennik görmäk – bu sevinmeliktir.

İki imektä da büük şenniklär oldu. Kişinevdakı iftar imeendä insannara bir köntert ta gösterildi, neredä türkü çaldılar Moldovanın anılmış artistleri Anjela ROŞKOVAN, Anna ODOBESKU hem başkaları.

“Gagauz Halkı” milli akıntısının 30-cu yıldönümü konferenţiyası

Hederlez ayın 21-dä oldu “1989-cu yılın Hederlez ayın 21-dä olan Gagauz Halkı” milli akıntısının ilk syezdına” halklararası bilim-praktika konferenţiyası, ani adandı gagauz devletliini diriltmä Gününä hem angısını hazırladı Gagauziyanın M.Maruneviç Bilim-aaraştırma Merkezi.

Konferenţiyada pay aldılar “Gagauz Halkı” milli akıntısının veterannarı, Belorusiyadan, Moldovadan, Türkiyedän hem Ukraynadan bilim insannarı, politikacılar hem diplomatlar. Hepsi yaklaşık 150 kişi.

“1989-cu yılın Hederlez ayın 21-dä olan Gagauz Halkı” milli akıntısının ilk syezdına” halklararası bilim-praktika konferenţiyasında okundu dokladlar hem oldu nasaatlar, angıları annattılar “Gagauz Halkı” milli akıntısı için hem onun büünkü Gagauziya için rolünü.

Sonunda kabledildi Konferenţiyanın kararı, angısına girdi o tekliflär da, ani kararın proektından sora ona teklif edildilär.

Türkiyedän Gagauziya küülerinä Ramazan yortusunda yardım

Hederlez ayın 21-dä Türkiyenin Türk İşbirlii hem Koordinaţiya Agenstvosu Başkannın (TİKA) Kişinev TİKA programaların Koordinatorluun hem “Kızıl ay” kuruluşun Ramazan yortusu çerçevesindä iyelicek mal yardımı Gagauziya küülerin yoksul hem fıkaara aylelerinä verildi.

Bu iyecek yardımı daatmak sırası yapıldı Komradın Gençlik Merkezindä, nereyi hepsi Gagauziya küülerindän hem kasabalarından primarlar buyur edildi.

Kısa bir danışma sözündän sora iyelicek mallarınnan dolu kutuları, kardaş payı olarak (*herbir küüyä 30 kutu*), primarlara verdi Kişinev TİKA programaların Koordinatoru Selda ÖZDENOĞLU. Bu iştä ona yardımcı oldular bu ofisin personalı hem Türkiye “Kızıl ay” kuruluşun temsilcileri.

İyecek malları daatma sırasına geldilär Gagauziyanın geçici Başkanı hem İspolkomun kimi azaları.

Gagauzların imekleri – datlı imeklär!

Hederlez ayın 18-dä Ukraynanın Odesa bölgesinin Teplodar kasabasında oldu "Miili imeklär" regional festivali, neredä pay aldılar Kurtçu küüyündä bulunan Odesa bölgesinin Gagauz kultura merkezin zaametçileri da.

Merkezimizin insannarı Anastasiya ÇOBAN, Olga KULAKSIZ, Lüdmila PİRKOVA, Ekaterina TAUŞANCI, Anna MOLLA, Raisa ÇAPKIN tanıştırdılar teplodarcılıları hem festivalin musaafirlerini gagauz halk imeklerinnän: don kaurmaylan, sarmaylan, fasüleylän, kıırmaylan, gevreklän, lalangıylan, kurbanbulgurlan, çörek pitaylan, kalläylän, turşuylan, cızlı mamaligaylan, kabaklıylan, gözlemäylän, piinirlän.

E nesoy sofra var nica olsun içkisiz? İçkilär da bunnardı: şarap, rakı, konyak, foşaf.

Gagauz halk imeklerini pek beendilär nicä jüridä ollannar, öla dä teplodarcılılar da.

Bu festivaldä gösterildi azerbaycan, ukrayna hem taa başka halkların imekleri da. Jürinin azaları dedilär: "Gagauzların imekleri – datlı imeklär!"

Azerbaycan halk imeklerini sergiyä deyni hazırladılar restoranda çalışannar, ama bizim, gagauz halk imeklerini, hazırladık biz kendimiz. Yaptık onnarı o reţeptlerä görä, angılarını üürendidik analar-bobalarımızdan, angılarını hergün yapêrız aylemizä, uşaklarımıza, unukalarımıza.

İsteerim biraz üünmää! Bu yarışamakta Gagauz kultura merkezi kazandı ikinci eri! Alarak esaba, ani ilk er azebaycannılarda da o imeklär hazırlandılar restoranda, bizim diil pek kötü çalışmamız!

Olga KULAKSIZ,
Odesa bölgesinin Gagauz kultura merkezin direktoru

"Kızıl ay"dan üüsüzlärän yoksul uşaklara imäk hem baaşış

2019-cu yılın Hederlez ayın 20-dä Türkiye "Kızıl ay" kuruluşun Ramazan yortusu programaları çerçevesindä Kişinevun "Shopping MallDova" merkezindä bulunan "Californian Chickenos" restoranında 100-dän zeedä üüsüzlärän yoksul uşaklara imäk hem baaşış verildi.

Nicä bildirdi programaya katılan Türkiye Kişinev Büükelçisi Gürol SÖKMENSÜER "bu sıra hazırlandı hem yapıldı Türkiye "Kızıl ay" kuruluşun Ramazan yortusu programaları çerçevesindä. Büünkü gündä dünnäädä üüsüzlär günü bakılêr, onuştan "Kızıl ay"ımız bu türlü sıraları dünnääyın 38 devletindä yapêr. Eridir urgulamaa, ani bu sıraylan yardımnar bitmeyecek. Türkiye Kişinev Büükelçiliin katkısınnan gelecek günnerdä "Kızıl ay" Gagauziyada hem bütün Moldovada üüsüzlerä hem yoksullara iyelicek malarınnan dolu kutular baaşlanacek. Yaarın da Gagauziyada TİKAnın katkısınnan "Kızıl ay" yardımnarı yapılacek".

Türkiyenin "Kızıl ay" kuruluşu Halklararası programalar müdürlüün Orta doğu hem Poyraz Afrika masasının sorumnusu Nadir TÜLEK açıkladı, ani "bu yıl, bu sıradan kaarä, "Kızıl ay" kuruluşu 300 iyelicek mallarınnan dolu kutuları Gagauziyada daadacek. Bütün Moldovada sa 1500 bölä kutular daadılacek. Bunda bizä yardımcı olêrlar Türkiye Kişinev Büükelçilii, Kişinev TİKA programaların Koordinatorluu, Kişinev Primariyasının "Uşakların haklarını korumak Direktiyası" hem Moldova "Kırmızı kruça" kuruluşu".

Bu sıranın geçtii "Californian Chickenos" restoranın saabisi Murat UZUNÖZ, şükür ederäk Türkiye Kişinev Büükelçiliinä hem "Kızıl ay" kuruluşuna onnarın restoranını bu sıraya seçtikleri için, söledi, ani "bölä önemni sırayı yapmaa deyni restoranın bütün personalı, Türkiyemizi utandırmayalım deyni, pek islää hazırlandı hem savaştı, ani uşaklara deyni imeklär tatlı olsun".

Sıra bittiktän sora uşaklar da, onnarın terbiedicileri da, onnarı aaretlik alan karılar da candan-ürektän şükür ettilär hepsinä, kim hazırladı bu yortuyu onnara deyni.

Gagauz Erindä gençlerin çoyu bilerlär ne yortu kutlanılêr Türkiyedä Hederlez ayın 19-da

100 yıl geeri bu gündä Türkiyenin kurucusu Mustafa Kemal ATATÜRK, Stambuldan Samsun kasabasına geçip, danışmış gençlerä ki kalkınsınnar kendi Vatanını yabacı duşmannardan kurtarmaa. Ozaman gençlerin yardımınnan, bu gündä, kurtuluş cengindä taazä kuvetlärlän büük umutlar da gelmiş – duşmannarı ensemää. Onuştan bu günü ATATÜRK maasus gençlerä baaşlamış. Taa sora da bu gün "ATATÜRKü anma" hem "Gençlik hem sport yortusu" olarak bakılmaa başlanmış.

Bu yortulara adanmış 14 yıl sıravardı Komrat ATATÜRK Türk bibliotekasında şahmata hem şaşki turnirı yapılêr. Bu 14 yılın içindä kutlamak programası pek diişti. Başlayıp 15-20 katılandan, büünkü gündä turnirimizä katılannarın sayısı 75 kişiyä çıktı hem diil sadä Gagauziyadan, ama başka erlerdän da gelennär var: Komrattan, Baş küüyündän (Kirsovo), Beşalmadan, Kıpçaktan, Kongazdan, Basarabkadan, Kişnovdan h.t.b.

Bu yıl katılannar üç yaş boyuna görä pay oldular (kızlar ayırı, çocuklar ayırı):

1. En küçüklär 8 yaşına kadar;
2. 8-12 yaş arası;
3. 13-18 yaş arası.

Yaraşma başladı sabaalen saat dokuzda, da taa avşamneyinn saat edidä bitti. O pek meraklı hem üüsek uurda geçti. Katılannarın çoyu – şahmatada Moldova çempionatlıına katılannardı.

Ama nekadar şaştılar uşaklar gördüynän ne başlar hazırlandı onnara: planşetlar, nauşniklär, roliklär, samokatlar, komandalı maşinalar, vertolötlar, dronnar, kuklalar, resimnär hem başka, angıları taa da havezlendirdilär uşakları gözäl hem becerikli oyun göstersinnär.

Jürünin kararına görä (jüri başı şahmatada trener Andrey ÇEŞMECİ) 14-cü ATATÜRK bibliotekasının şahmata turnirindä ödülleri kazandılar:

8 yaşına kadar uşakların arasında:

a) kızlar: 1-ci – Mila ZUEVA (Komrat); 2-ci – Kseniya ARNAUT (Komrat); 3-cü – Tatyana TOPAL (Kıpçak).

b) çocuklar: 1-ci – Nikita ÇEBAN (Komrat); 2-ci – Vlad YIVARLAK (Baş küüyü); 3-ci – Vlad KENDİGELÄN (Basarabka).

8-12 yaş arasında:

a) kızlar: 1-ci – Viktoriya BARGAN (Kişinev); 2-ci – Ekaterina KİRYAKOVA (Komrat); 3-cü – Anna KENDİGELÄN (Kıpçak).

b) çocuklar: 1-ci – İgor YAKİMOV (Komrat); 2-ci – Vadim NOVAK (Komrat); 3-ci – Semön STANÇEV (Komrat).

13-18 yaş arasında:

a) kızlar: 1-ci – Diana UZUN (Komrat).

b) çocuklar: 1-ci – Aleksandr KARANÇUK (Kişinev); 2-ci – Artöm KARASENİ (Komrat); 3-ci – Väçeslav BASARAB (Kongaz).

Prizörlar kablettilär Kubokları, baaşışları hem Diplomaları. Bundan kaari Katılmak Diplomaları verildi hem türlü ikramnar yapıldı hepsi genç sportsmennara, ani katıldılar turnira.

Lääzım urgulamaa, ani turnirın bütün para harçlarını üstünä aldı Türkiyenin "Yunus Emre" İnstitutu.

O günü, şahmata turnirindän kaarä gençlerimizä konţert programası da hazırlandı. Gagauz halk oyunnarı "Kadınca" grupası, Komrat yaratmak evindän uşaklar, gözäl türkücülerimiz, yarışmacıların kafalarını biraz dinnendirsinär deyni, gagauz halk türkülerini çaldılar hem oyunnarını oynadılar. Analara-bobalara da bir şennik oldu.

Büük bir saygı bizä, bizim katılannarımıza gösterdilär Komrat kasabanın pimarı Sergey ANASTASOV, Komrat Administratiyasının Basının yardımcısı İvan KOLİOGLO, Moldovada Türkiye Büükelçiliin temsilcisi Esra ŞEN, Gagauziya kultura hem turizma upravleniyanın başı Sergey STOYANOGLU, angıları kutladılar bizim gençlerimizi bu gözäl yortuylan. Bundan kaarä sıramızda katıldılar Türkiyedän gelen üüredicilär hem üürencilär, angıları diil sadä katılsınnar, ama çok yardım ettilär bizä sıramız gözäl geçsin deyni. Hepsinä çok saa olsunnar deeriz: katılannar da, yardımcılara da.

Vasilisa TANASOGLU,
"ATATÜRK" biliotekasının direktoru
FOTOLAR: Yunus Emre KAYA

“Unutma: gelecek senin önündä…”

2019-cu yıl Gagauziyanın anılmış literatura, kultura hem incäzanaat insannarının yıldönümnerinä bereketliydi. O bereketin içindä ayırı bir er kaplêêr anılmış gagauz hem Romın resimcisinin komratlının İoan POPAZOGLUnun (13.06.1904-09.01.1988) duuma günündän 115-ci yıldönümü.

İoan POPAZOGLU taa küçüklüündän meraklanardı resimciliklän. O üürendi Dimitri KANTEMİR liţeyindä hem hep o vakıtlar resimcilii kavradı resimci Toma SOLİÇENKOnun “Resimcilik Serbest Akademiyası”nda. Taa sora başardı Bukureş universitetın resimcilik incäzanaatı fakultetını.

Allaa verdi İoan POPAZOGLU olsun büük resimci. Onun yaratmaları (patretlär, natürmordlar, gagauzların yaşadıı Romıniyanın Dobruca bölgesinin peyzajları) resimciyi en üüsek uurlarda tanıttılar. 1934-cü yılda o olêr Romıniyanın resimcilär Birliin azası. Kendi resimneri için İoan POPAZOGLU çok kerä ödül kabletti hem Romıniyada hem da halklarası sergilerdä. Onun resimneri büünkü gündä bulunêrlar Bukureşin, Kişinevun hem dünnääyın türlü galereyalarında. Var onnar Komratta özel kolekţiyalarda da.

Ömür boyunca İoan POPAZOGLU kendi yaşaması için Dnevniklär yazmış, angılarını 2001-ci yılda “Revenirea acasa” (“Evä dönmäk”) adında tipardan çıkardı moldovan yazıcıykası Klavdiya PARTOLE.

İoan POPAZOGLU pek sevärdi gagauz ana tarafını da, saat geldiynän, izin verdi onu gömsünnär Komratta. 2004-cü yılda resimcinin ölüsünü getirdilär Romıniyadan Gagauziyaya da tekrar topraa verdilär Komrat kasabasının merkez mezarlında.

Dünnää uurunda büük gagauz resimcisinin İoan POPAZOGLUnun duuma günündän 115-ci yıldönümünä Komrat regional bibliotekasında açıldı maasuz bir kiyat sergisi, ani annadêr resimciyi hem onun yaratmak yolunu. Hep o günü Gagauziyanın kultura adamnarı, mezarlaa gidip, İoan POPAZOGLUnun mezarına çiçek koydular.

İoan POPAZOGLUnun anma taşında okuyêrız “Nu uita: viitorul e în faţa ta…” (“Unutma: gelecek senin önündä…”) da annêêrız, ani yaradan insannar ölmeerlär, onnar daymalarda yaşêêrlar, nicä yaşêêrlar Toprak üzündä onnarın zaametleri – onnarın yaratmaları. Bizim borcumuz da – bütün kuvedimizi koymaa unudulmasın deyni onnarın adları hem vatandaşımızın adı temelleşsin onun Vatanında.

Evgeniya LÜLENOVA, Gagauziya kultura hem turizma Upravleniyanın bibliotekalar bölümünün başı
Foto: Dimitri POPAZOGLUnun

Allahtan günaa, aalemdän ayıp!

Çok yıllar gözledärdim Beşalma küüyündän “Sedef” “gagauz” ansamblisinin “yaratmasını”, da hep umut güdärdim, ani bu insannar bir günü annayaceklar, ani onnarın “gagauz kulturasını” göstermäk çingenelää benzeer. Zavalı insannarda ne ses var, ne dil duygusu, ne da potrulu kıvraklık. Bilmeerim, bekim bu gözletmäk nekadar sürteceydi taa, ama geçennerdä Beşalmanın “Sedef” ansamblisi için “sıradakı” üünmäk kolverimini GRTda siirettim, da annadım, ani bıçak kemää dayandı artık.

İnsannarın annaması yok: ne iş için çalêrlar, nicä hem ne türlü çalêrlar.

Ani ansamblinin gagauz muzıkasından haberlrei yok – bu bir iş. Ama, ani onnar üstlerinä almışlar ük gagauz HALK türkülerinä KENDİ melodiyalarını uydurmaa – bu başka hem büük ayıp bir iş.

Beşalma “gagauz” ansamblisindän bulülar hem dädular, bölä bir işi yapmanız Allahtan günaa, aalemdän ayıp!

Ani “Lazari” hem başka gagauz türkülerin üstünä nestettiniz, bunu annêêrım – ihtärlık. Ani çok gagauz türkülerini moldovan havalarına çalêrsınız, bunu da annêêrım – damarlarda kulluk. Ani maanilerimizin havalarını yok ettiniz, bunu da annêêrım – çastuşkilärlän büüdünüz.

Ama, ani paklandınız gagauzların en sancılı hem acılı türkülerinin birisinä – “Port-Artur” türküsünä buna şaşêrım! Siz hiç annamêêrsınız ne iş için bu türkü hem neyi o annadêr, hem nesoy havaylan o lääzım çalınsın hem çalınêr!

Neçin annamêêrsınız – o belli. Bilerim, siz Rus-yaponiya cenginin Potr-Artur düüşü için hiç işitmediniz da. O türkünün sancıları hem acıları canınızda er alamêêr, zerä annamanız yok NE olmuş ozaman orada hem NEDÄN geçmiş o insannar, ani bu türküyü bizä, varlık olarak, brakmışlar.

Bir garip türküyü “tra-lä-lä” havasınnan çalmaa o insannarı raametli cannarını gülmää almaa demäk. Yaptınız günaahı annêêrsınız mı? Ayıplıı bilersiniz mi? Esapsızlınızı duyêrsınız mı?

Tekrar söleerim, bölä işi yapmaa Allahtan günaa, aalemdän ayıp. Bilmeerim cannarınızda Allah varsa?

Yazılarımı sizä duşmannık olarak kabletmeyini. Bu yazıları halkımın kultura VARLIININ bitki tenelerini korunmak olarak hem sizä yardımnık olarak kabledin. İleri dooru da “gagauz” türkülerini moldovanca çalın, ama, yalvarêrım GAGAUZLUUMUZA dokunmayın.

İşidärsanız – işideceniz, saarsanız – uyduracenız! Acıttısam, afedin!

Not. Nicä çalınêr “Port Artur” türküsü bakın burada (23:25-tan beeri): https://www.youtube.com/watch?v=wXHG4QjFZYU.

Todur ZANET

Kazayakta nogay tatarların mezarlında kazılar

Gagauziya Bilim-aaraştırma Merkezi hem Moldovanın Kultura varlıı İnstitutu geçennerdä Kazayak küüyün kenarında bulunduu orta asirlerdän kalan nogay tatarların mezarlında ortak arheologiya kazıları yaptı.

Nicä bidirdi Gagauziya Bilim-aaraştırma Merkezin geçici direktoru İrina KONSTANTİNOVA “Proekt Gagauziya İspolkomun kararına görä aslıya çıkarıldı. Bu mezarlık bulundu 2005-ci yılda Kazayak küüyün poyraz-dou tarafında Kazayk-Çadır yolunun boyunda. Burada lääzımdı nekadar tez kazı yapmaa. Zerä yaamurlar hem eriyän kaasrların suları yok ederlär bu mezarları. Bundan kaarä yakında insannar sarı toprak alêrlar da bundan da mezarlar yokedilmäk durumuna geldilär”.

İrina KONSTANTİNOVA açıkladı, ani “kazılar yapıldı 16x5 metralık bir erdä. İki afta vakıdın içindä bulundu 17 mezar, neredä gömülü büük insannar hem da uşaklar. Hepsi mezarlar dört köşeli, onnarda var setlär, minalar hem basamaklar”.

İrina KONSTANTİNOVA bildirdi, ani kemiklerdän kaarä burada salt bir uşak mezarında üzä çıkarıldı bronzadan yapılan bir küpä esabı.

Açıklandı, ani başlayıp Orak ayından (iyül) burada taa iki ay kazı yapılacek hem Sankt-Peterburgtan gelecek arhiologrlar bulunan kemikleri inceleyeceklär.

Patretl: gagauzinfo.md

Benim soluum, Canım benim – Paalı hem da sonsuz Ana Dilim!

Gelän evlat boylarına GAGAUZ ana dilimizä saygı, sevgi hem can duygusu yaratmaa deyni çok zaamet ederlär Gagauziya uşak başçaların zaametçileri, üüredicileri hem terbiedicileri. Bununnan ilgili Hederlez ayın 21-dä Komrat kasabasının 9-cu uşak başçasında oldu "*Benim soluum, Canım benim – Paalı hem da sonsuz Ana Dilim!*" adlı buluşma akademik, poet hem yazıcı Todur ZANETlän, neredä uşaklar gösterdilär bir yaradıcılık uroo, ani baalıydı Canabisinin yaratmalarınnan.

Uşak başçasının başının Anna Vasiyevna KROYTORun önderciliindä uroo hazırladı gagauz dilindä hem literaturasında üüredici Lüdmila BARLADÄN hem muzıkada üüredicilär. Urokta büük boylardan uşaklar okudular o günkü musaafirin peetlerini hem kimi peetlerinä türkü da çaldılar. Bundan kaarä "kuvancık" kostümnarına giimni uşlaklar çaldılar hem gösterdilär bir kompozitiya poetın "Kuvancık" türküsünä. En küçük grupanın uşakları da çaldılar türküyü "Eni yıl" hep Todur ZANETin peetinä. Başka terbiediciykaların katılmasınnan uşaklar gösterdilär birkaç teatrulu oyun gagauz masallarına.

Belliydi, ani uşaklar annêêrlar gagauz dilini hem pek islää hem duyguylan o dildä lafederlär. Bu, belliki, terbiedicilerin büük zaametinnän olêr.

Uşak başçasının başı Anna Vasiyevna KROYTOR Gagauziya Radio hem Televideniyasına açıklamasında urguladı, ani "Todur ZANET okadar yazêr meraklı, okadar talantlı, rifmalı, uygunnu peetlär, ani uşaklar kolay hem hızlı tutêrlar aklında onnarı. Onuştan biz sayêrız, ani bu yazıcı çok koydu kendi kuvedini, kendi talantını en küçüklerä sevda ana dilinä terbi etmää. Onun peeti "Atılma dilindän, halkım!" bizä nicä bir emin, nicä bir bayrak ileri gitmää!"

Buluşmanın başında hem sonunda uşaklara hem uşak başçasının zaametçilerinä şükür sözlerinnän danıştı akademik, poet hem yazıcı Todur ZANET hem baaşladı onnara kendi "Böcecik" kiyatlarını hem "Ana Sözü" gazetalarını.

Yaradıcılık uroonda bulundular Komrat primarı Sergey ANASTASOV hem onu yardımcısı Georgiy SARI.

Komrat primarı danıştı selemnama sözünnän uşak başçasının zaametçilerinä hem uşak başçasının o günkü musaafirinä, urgulayarak, ani "ana dilini lääzım ileri dooru da üürenmää hem kavramaa" hem da söledi, ani "primariya da kendi tarafından çalışacek, ani uşak başçalarında olsun sıcak, kuytulu hem raat".

Paalı yazıcıyı o günü karşladılar bir büük mamaligaylan hem piinirlän hem hepsi zalda bulunannara da ikram ettilär onnarı.

Lüdmila BARLADÄN,
gagauz dilindä hem literaturasında üüredici

"ANA SÖZÜ"Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu "ANA SÖZÜ" S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta "Universul" basım evindä basılêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 1102

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com